

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Alia quæ contra eleemosynas objicii solent refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

vehentes se sistunt, veluti rogarent hospitio admitti, & in penu mensamque exonerari. Admittit Iudocus, & cum socio gratias agit providentissimæ numinis largitati, quæ panem unicum hospitio longè amplissimo voluit remunerari.

August. in Pf. 20. mihi pag. 223.
Hanc Dei munificentiam agnoscens Augustinus, inquit, Deus tibi de scripturâ suâ dicit, da securus esto, reddam. Quomodo solent dicere fidei iustores? Quid dicunt? Ego accipio, mihi das. Et quid inde habebis, dicturus es? Vitam æternam dabit tibi, da illi securus.

Quare non respicis ad Deum tuum? Vbi est fides? Quare sic dormit? Excita illum in corde tuo.

Platina in vitis Pontif. Temp. sua. mihi pag. 354.

Narrant Baptista Platina & Dominicus Tempetta, Alexandrum V. Pontificem Romanum affectu in pauperes semper pronissimo fuisse. Eò autem hic inopum amor efferebatur, ut liberalissimus Pater vix sibi quidquam reliquum faceret, ad eò ut maluerit vel etiam de quotidiano victu suo detrahere, quàm egenis non sua omnia impendere. Hinc solitus est dicere: Dives fui Episcopus, pauper Cardinalis, iam sum mendicus Pontifex. O virum verè maximum, qui in supremo solio non solum pauperes prolixissimè iuvare, sed etiam eòrumdem amore pauperatam experiri non abnuvit. Beatus vir, qui post aurum non abiit, nec familiam suam muneribus sacris satiavit, nec è crucifixi Domini patrimonio cognatos ditavit: beatus, qui ut servaret, perdidit.

Phil. Diaz. serm. Dominic. Palmatum.

Ecclesiastes celeberrimus commemorat, quemdam præfulum ab œconomo monitum, familiam ali nimis amplam, & quidem aliquos in eâ reperiri, quorum operam nemo desideret. Cui Præful: Ergo, inquit, aliqui, solum è familiâ dimittere, non omnes. At qui scias velim quòd ego illos, quos tu retinendos censet, ideo alam, quia operâ illorum egeo, ceteros autem à mensâ ideo non excludam, quia illi egent operâ meâ. Quòcirca tam istos quàm illos retineamus, non ut pompam augeamus, sed ut eleemosynam. Mincimus igitur pecuniam, ut augeamus iustitiam. Misereamur totâ die, & semen nostrum in benedictione erit. Benignissimus Deus & nobis & posteris nostris providebit. Palliata & falsa virtus est parsimonia in eleemosynis.

CAPVT II.

Alia, quæ contra Eleemosynas obijci solent, refelluntur.

Psal. 103. v. 14. & 15.

HEbraus psaltes præ aliis liquoribus cõmendans oleum: Deus, inquit, iumentis scœnum; at panem, vinum, oleum hominibus producit; illa in cibum & potum, hoc in unctionem aut etiam in cibi condimentum: *Vt exhilaret faciem in oleo.* Fronis namque hominis hilarior est, cum cibum habet conditum & palato respondentem. Hinc præsci Monachi, Cassiano teste, ut hospites paulò lautius acciperent, olera subinde vel legumina condiebant oleo, cum alioquin hoc genus condimenti mos pauperrimi victus negaret. Ita facies hospitis exhilarata oleo.

Hieronymus in illud Psalmographi carmen: *Exhilaratur, inquit, oleo misericordie iustorum facies coram Deo. Quicumque orbis iudicem sereno ac hilari vultu cupiunt intueri, nunc vultum oleo erugem ac nitident, guttus olearius assiduo liquore in pauperes stillet: dantis & accipientis facies exhilaranda.* Sed unde nobis, ajunt, cella olearia, quæ perpetuis fluat fontibus?

Nimirum semper causantur, non inertes tantum, sed & tenaces, uti capite superiori cepimus exponere. Sed supersunt plura, quæ obijciant; obrectationibus singulis, ut prius, respondebimus.

§. I.

ITa quintò obijciunt: *Cur Deus suos pauperes non ipse pascit?* Modestè obsecro, ne querela in calumniam & maledictum franseat. O Euclionnes! Erratis toto celo. Neque enim hæ voces liberalium hominum, sed deparcorum Euclionum sunt. Et hoc Chrysolostomo, eredetis affirmanti, *Eleemosynam non accipientium, sed danium causâ introductam esse: nam illi qui stipem porrigunt, non qui accipiunt, maximum quasi sum faciunt.* Vt sciat, ventres pauperum sunt nostra horrea. Ideo nos accipimus, ut illis demus. Deus omnes pascit, nisi perfidia famulorum obstet. Exemplo demonstratur id, quod dicimus. Hispaniarum Rex jubet è Siculo vectigali aliquibus suorum famulorum dari annuum pensionem. Non fit. Hinc illis & istis salarium non redditur. ita victus subsidium admittitur. Cujus obsecro culpa? Non regis, sed servorum, qui iusta regia non exequuntur. Neque verò moris est, sed nec commode fieri potest, ut ex Hispaniis pecunia transmittatur. Satis est mandare. Vos vectigalibus præfecti, his & illis, & istis famulis meis tantum & tantum pecuniam date, Rex præcipit, vultque de suo dari, Fraus præfectorum, aut certe negligentia est, si nihil detur. Sic omnino Deus debitoribus crumenam pinguem committit, non ut eam suis solum usibus retineant, aut ad libitum suum exhauriant: His meis, inquit, & de meo date; nec enim opibus vestris egeo; meas expendite. Non fit. Servorum culpa est; acceperunt reddenda, quæ non reddunt. Egeni propter opulentos, propter egenos opulenti vivunt, sed quæsitio sit, utri alteris minus egeant. Reverâ sive mores, seu naturam attendamus, longè facilius egeni possunt carere opulentis, quàm opulenti egenis. Fac omnes esse divites, & neminem inveniri, qui serere, qui arare, qui metere, qui triturare, qui molere, qui pinsere velit, neminem qui calecos fuere, qui vestes sarcire, qui domos struere, qui vineas colere, qui uvas prælo premere sustineat. Vnde igitur cibus, potus, vestes, domus opulenti erunt? Hi tenuium ac egenorum hominum labores sunt, quos abhorrent divites. Hoc natura docet. Si mores spectemus, magis necessarij sunt egeni opulentis, quàm hi illis. Quot & quanta sunt opulentorum peccata eleemosynis redimenda, quæ certè pauperum casus non tangunt?

Ergo fatuè interrogantibus: *Cur Deus suos non pascit?* occinendum est illud: *Vobis, o nimium curiosi rogatores, vobis commissi sunt, ut eos pascatis.* Non tamen de vestro comedunt, bibunt, non ex arcâ vestrâ vestiuntur. Supremus Pater hæc omnia & vobis & illis per vos subministrat. Cavete hęc ulla negligentia, fraus aut perfidia interveniat.

Discipulis Christum rogantibus: *Dimitteret turbas jam fame fatigatas: Date, inquit, vos illis manducare.* Quot panes habetis? ite & videte. Plebs ista efuriens propter vos est, vos autem propter illam proferte vestros panes. Proferendi erant, vellent nollent; augmentum Christus adjecit. Ita etiamnum quotidie humana fames pascitur. Hi panes à Deo acceptos porrigunt, Deus reficit & satiat.

Ioannis Baptiste usitata fuit exhortatio: *Item securus ad radicem arborum posita est. Omnium ergo arbor non faciens fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.* Et interrogabant eum turbæ: *Quid ergo faciemus?* Respondens autem dicebat illis: *Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet escas, similiter faciat.* Perinde si dixisset: *Homines rudes & spiritualium inanes estis, nec præceptionibus multis onerandi.* Hoc igitur unum facite; eleemosynas egentibus præbere, ciborum & vestium partem ne negate. Ad doctrinam Christi percipiendam hæc optima est præparatio.

§. II.

6 Objec-
tio.
Aug. in P.
103. mibi
pag. 485.

E St qui sexto obijciat: Quidquid dicatur non possum multa dare. Da igitur parum, da pilos caprarum, da æra minuta, da farinulam. Opportunissime hic Augustinus suas partes interponens: Nemo, inquit, dicat, non habeo. Charitas non de saculo erogatur, quia quidquid dicimus, & quidquid diximus, & quidquid dicere poterimus, vel nos vel post nos, vel qui ante nos, siem non habent, nisi charitatem, quia finis præcepti charitas est de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Excusationem in iudicio Dei non habebitis, nisi vos in bonis operibus exerueritis, & eorum, quæ audistis, tanquam pluvia fructum congruum dederitis. Fructus congruus, opera bona, fructus bonus sincera dilectio, non solum fratris, sed & inimici. Supplicium nullum spernas, & cui dare non potes quod petierit, non eum spernas. Si potes dare, da, si non potes, affabilem te præsta. Coronat Deus intus voluntatem, ubi non invenit facultatem.

Chryf. 10. 4.
in ep. 2. ad
Cor. ho. 16.
mibi pag.
723. idem
in 5. ho. 7.
deum homi-
nibus de
parv. mibi
pag. 747.
idem loco
citato.

Cum eodem sentiens Chrysoftomus: Non enim, inquit, mensura dantium, sed voluntas exhibitum liberalitas estimatur. Propterea nusquam dicit, divitias datorum, sed divitias simplicitatis illorum. Nam non solum non obfuit eis ad liberalitatem pauperas, sed & occasio fuit exundandi, quemadmodum afflicto letandi; quod enim pauperiores erant, hoc se magis liberales & alacriores exhibebant. Hic idem Græcus Ecclesiastes: Audi Prophetam, inquit, dicentem: Ego quasi oliva fructifera in domo Domini. Ejusmodi sumus. Nec enim satis est, olivam solum fieri, sed necesse est fieri fructiferam. Sunt qui miserantes parva dant ipso anno labante, aut omni hebdomade parum quid exhibentes: Hi oliva quidem sunt, non autem fructifera & vera, sed arida. Quod quidem miserentur, olive; quod autem non prompte, aut animo, non fructifera. Sed ut fructiferi sumus, quod se penitenter diximus, & nunc dico. Non dantis mensuram eleemosynæ magnitudo metitur, sed dantis proposito. Dederunt quidam capillos in templi structuram, neque repulsam passi sunt. Sed aurum habentes si capillos attulissent, maledicti fuissent, si vero habentes solum id ipsum tulerunt, accepti. Quid duobus obolis vilis, quid capillis minus ac farinula pugillo, & tamen hæc placuerunt magis quam vituli, quam aurum. Etenim in eo, quod quis habet acceptus est, haud in eo quod non habet. Quare indigentibus libenter tribuamus opportuna, quamvis modica sint, quamvis parva. Infomnis oculus videt nos dare quod habemus.

Matth. 6. 10.
v. 42.

Servatoris promissum est: Quicumque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aquæ frigidæ, tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam. Hic omnis excusatio amputatur, hic avaritiæ fucus eluitur. Jam nemo dixerit: Ego ipse pauper sum, cui necessaria quidem ad vitam suppetunt; Faveant Codris & Iris copiosi, ego non possum, suppellex mea & pæne tota domus rhedâ componitur unâ. Da igitur buccellam panis, da calicem aquæ frigidæ. Non à te aqua calida postulatur, ne lignorum penuriam excules, da gelidam & à fonte recentem, & misericordiæ specimen jam dedisti.

Luvrenal.
bat. 3. v. 10.

§. III.

7. Objec-
tio.
Chryf. 10. 4.
in ep. 2. ad
Cor. ho. 16.
mibi pag.
725. Idem
reparat. 10. 5.
hom. 7. 2. de
cum homi-
nibus de pa-
niti. mibi
pag. 745.

E St qui obijciat septimò: Multa do, sed compensationem nullam sentio. Hanc objectionem disertissime Chrysoftomus refutans: Hic, ait, quævis retributionem? propter quid? sine eleemosynâ, eleemosynam esse, & non fac negotiationem. Sanè multi & hic acceperunt, sed non sic acceperunt quasi hac ratione his, qui hic non acceperunt, plus habituri essent. Ceterum qui hic recipiunt, plerumque infirmiores sunt, & ad illa meliora non valde festinant. Quemadmodum gulosi & ventris mancipia ad regiam vocati mensam, non expectantes congruum tempus, sicut parvi pueri suam letitiam ledunt, prius satiantes se vitioribus cibis: ita certè & hi, qui hic inquirunt & accipiunt mercedem, alibi minuunt. Porro in usuram dans, post multum quidem tempus speras accipere

A fortem, fortè autem non accipere, ut dilatione majus sentis facias. Hic autem statim reperis, id quo cibus non hic sed illic perpetuo futurus sis. Si quis tibi construxisset domum hic non mansuro, damnum putas, sed nunc autem hic vis ditari, cum ante vesperam sepius emigrare contingat. Non vides, quod in aliena terrâ versamur, quasi hospites & peregrini? non vides, quid advenas contingit ejici, quando nec cogitant, nec sperant? id quod & vobis continget. Sanè propter hoc quæcumq; effecerimus hic relinquimus: non enim permittit Dominus, ut hinc abeuntres accipiamus illa, sive domos extruxerimus, sive agros emerimus, sive servos, sive suppellectilia, sive aliud quiddam: non solum autem hinc abeuntres non permittit aliquid auferre, sed neque imputat tibi in mercedem. Nam præcepit tibi, ne edifices, ne insumas aliena, sed tua. Cur igitur relicti tuis operaris, & sumptum facis in aliena, ut perdas & laborem, & mercedem, & extremum supplicium feras? Ne sic agas, sed quoniam naturâ sumus advene, sumus & voluntate, ut ne illic sumus peregrini & ignobiles, & neglecti. Nam si hic voluerimus fieri cives, neque hic, neque alibi erimus: si peregrini manserimus, & sic conversabimur, ut peregrinos decet, spem societatis habebimus eorum, qui hic & qui illic sunt civium: justus enim dicit nihil habens, etiam hic & in omnium quasi in suis rebus versabitur. & in cælum migrans videbit æterna sua habitacula.

Retributio
eleemoly-
narum in
hoc mudo
non est pe-
tenda;

B Quid igitur eleemofynarum tuarum remunerationem in hac vitâ exigis? Quis ædificat in urbe, quam brevè ab hoste capiendam prævidet? Etiamnum inter hostes degimus, à quibus nihil tutum est, nisi quod in cælum migratur. Sunt quidem aliqui, quibus etiam in hoc orbe mercedis aliquid pro expensis eleemosynis rependitur, non tamen isti aliis meliores, sed alii istis securiores sunt. Hæc Deus, prout sibi visum, dispensat, & sæpe imbecillitati infirmorum sese attemperat. Pomum infanti subtractum redditur, ut flere desinat: ita Deus cum imbecillioribus agit. Quisquis liberaliù eleemosynas spargis, nec compensationem experiris, optime spera, & certus esto præmii futuri. Nihil tibi perit, merces differetur cum fenore; longior dilatio, amplius fenus: nullæ divitiæ extra cælum securæ. Nunc coronæ tempus est promerendæ, brevi sequetur accipiendæ.

Merces
eius dif-
fertur cum
fenore, &c
extra cælum
divitiæ nõ
sunt secu-
ræ.

His autem annis non solum occasio, sed & necessitas largiendi fuit maxima. Sunt anni jam viginti, quibus Germania, imò Europæ universa bellorum incendiis depascitur. Quod olim Hierosolyma, id nunc de se dixerit Europa: Vindemiarvit me Dominus in die ira furoris sui. Quæ terra, quæ provincia, quod Europæ regnum his annis bello non arsit? Hinc rura inculta, deserti agri, pulli aut cæsi agricolæ, bona erepta, hinc vastitates & calamitates ubique maximæ, hinc pauperum infinitus numerus. Ergo qui habet duas tunicas, det non habenti, & qui habet escas, faciat similiter.

Laudabile illud quod providus magistratus locis pluribus ex ære communi cupiat alimenta pauperibus suppeditari, ne cogantur ostiatim corrogare stipem, & ita obvium quomque mendicimonis infestent. Mendicos tamen omnes legibus coercere, ne mendicent, durissimum, nec fieri potest, nisi egenorum singulis & cuivis inopi familiæ quot hebdomadibus tenuis saltem victus subministratur. Reperias domos, in quibus vir opifex aut mercenarius graviter decumbat, soboles multa, sed victi parando non idonea, uxor in marito & liberis curandis occupata nihil aris faciat, his certè mendicandum, nisi magistratus in singulas hebdomades submittat, quo saltem fami possint mederi. Sin ararium publicum non ad omnes pertingat, quin mendicent, prohiberi non possunt.

Mendicos
legibus
coercere
ne mendi-
cent duris-
simum est.

In tantâ igitur hominum egenorum copiâ copiosiores etiam eleemosynæ sunt erogandæ. Siracides clamat: Non est ei bene, qui assiduus est in malis, & eleemosynas non danti. Vultis, o mortales, ut vobis bene sit? Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis; & ecce

Ecl. 1. 12.
v. 3.

Petr. Chryf. hom. 8. ecce bene vobis erit in extremis, & in die defunctio-
nis vestræ benedictio. *Gratis sperat misericordiam tibi, qui hic non fecit misericordiam.*

CAPVT III.

Redarguuntur ceteræ adversus Eleemosynas
objectiones.

ERVDITE Gregorius Nyssenus. Deum, ait speculum esse crystallinum tersissimum, quod suo se spectatori attemperet; si quidem ea refert, quæ ipsi objiciuntur. Qui vultu eleganti ac decore speculum adit, venustam in eo faciem spectabit; turpem, qui turpi; placidam, qui placidâ; iratam cernet, qui iratâ illud facie accesserit. Nam qualis ad verum hunc judicem venis talem in eo te conspicis. Omnem seu deformitatis seu formæ compositionem fidelissimè refert speculum. Ira Deus in nos sese gerit; si mites fuerimus, statem inveniemus; si rigidi, rigidum; si ultores, ultorem; misericordes, misericordem. Id apertè Rex David pronuntians: *Cum sancto, inquit, sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris, & cum electo electus eris, & cum perverso perverberis. Qualem te, inquit Bernardus, paraveris Deo, talis oportet appareat tibi Deus. Cum sancto sanctus eris, & cum innocente innocens. Quidni aquè & cum amante amans, & cum vacante vacans, & cum intento intentus, & sollicitus cum sollicito. Denique ait: Ego diligentes me diligo, & qui manè vigilaverint ad me, invenient me. *Vides quomodo non solum de amore suo certum te reddat, siquidem tu ames illum, sed etiam de sollicitudine sua, quam pro te gerit. si te senserit sollicitum sui. Vigilas tu? vigilat & ille. Sed quomodo Deus cum perverso perverberus est? Mutare suetum ordinem est pervertere, ut si ovis ferociam leonis, leo mansuetudinem ovis induat. Deus naturâ clemens, pius, misericors, si nos immites, asperos, immisericordes habeat, ille immutabilis, quodammodo in immitem, rigidum, terribilem mutatur: ita Deus cum perverfis perverfus fit, cum eum non ita clementem, piæ, misericordem experimur. Nimirum quales nos in alios sumus, talis & Deus in nos est. Si Deum misericordem cupimus, prius ipsi misericordes simus. Nihilominus ut illaudata nostra parsimonia mantellum habeat, multa excusamus. Frigidissimas aliquot excusationes jâ supra diluimus, ceteras hoc capite diluamus.**

§. I.

Objec- tio. **O**bjiciunt igitur octavo: *Cur multi eleemosynarum largissimi tibi miseris ac calamitatibus involuntur?* Gregorius Magnus, Pontifex maximus, qui ante mille ac plures annos solium supremum tenuit, in eleemosynas effusissimus fuit, assiduis tamen morbis vexabatur, vix unquam ob virium imbecillitatem è lecto dimissus. Constantinus IX. Græcorum Imperator piæ liberalitatis mare habitus, ut plurimum ægrotus, pæne continenter lecto affixus, tam chiragrâ quàm podagrâ, oppressus. Lydwina virgo in pauperes, quamvis & ipsa pauper, plus pane distribuit quàm habuit; nihilominus ipsis triginta octo annis omni genere gravissimarum ægritudinum miserè jactata est. Sic alii plurimi eleemosynarum quidem largi, non minùs tamen perpetuo ferè lectu & funestis casibus attriti sunt, perinde si Deus eorum eleemosynas non curaret ac nihil æstimaret.

Tob. c. 12. v. 13. Est profectò quod non leviter miremur, inter Christianos hæc nova videri aut mira. Num illud Angeli ad Tobiam longè clarissimum ignoramus? *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te. Nec multum, mi Tobia, tam paupertatis quàm cæcitatibus tuæ causas exquire: Deus amat te, ideo & flagellat*

te. Non est odium causa flagellorum, sed amor. Hoc ipso quia Deo charus es, ideo & afflictus es. Hanc ipsissimâ ob causam, quia Deo fueras acceptus, ideo necessarium fuit, ideo non aliud fieri potuit, non debuit, quàm ut calamitas exerceret ac probaret te.

Infelicitas & res adversæ probitatis in hoc orbe merces securissima. Quod aliquibus Deus centuplex & res ad- fenus, dum vivunt, reddit, ad nostram incredulitatem hoc orbe coarguendam id facit. At verò morbi, egestas, deprada- tiones, & omnigenæ miseræ, non minùs à Deo donum sunt quàm valetudo, divitiæ, felicitas, & prosperi successus. Quod Jacobus Domini discipulus dilucidissimè confirmans: *Omne gaudium, inquit, existimate fratres mei, cum in tentationibus variis incideritis. Tunc Deo vos esse pretiosos credite, cum in camino afflictionis arseritis. Beatus vir, qui fufferit tentationem, beatus, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ.*

B Beatus ille, qui res adversas tolerare novit, hic enim è plumbò purum putum aurum eliquare didicit.
Beatus à suis prædicatur M. Atrilius, documentum fidei, documentum & patientiæ habetur, qui relectis palpebris dolio clavis interforum undique adactis clausus est. Figebant cutem clavi, & quocumque fatigatum corpus reclinasset, vulnere incumbibat; in perpetuam noctem, suspensâ cruciabantur lumina. Quantò plus tormenti, tantò plus gloriæ. Felix censetur Regulus: Quantò felicior Christianus, qui eleemosynas largitur, & in remunerationem adversis obruitur, ut in beatorum sede præmium tantò auctius recipiat, quantò benignius sua bona expendit, & quantò fortius acerba pertulit. Quod Paulus docens: *Licet is qui foris est, inquit, noster homo corrumpitur; tamen is qui intus est renovatur de die in diem: propter quod non deficiamus. Non deficiamus nec laborando, nec patiando, nec erogando. Auri jactura nulla est, ubi patientiæ vel fidei lucrum. Eleganter ac vere dixit Chrysolomus: *Si rem perdidideris propter Christum, Christus tibi rem restituere potest: si autem propter rem perdidideris Christum, res tibi non potest restituere Christum.**

§. II.

Objiciunt nonò: *Quis tot mendicis satisfaciatur? Sed quo ævo nulli fuere mendici? Lex prisca quidem in Israël populo sanxit: Omnino indigens & mendicis non erit in te. Verum id Oleaster & Cajetanus, non præcepti, sed promissi fuisse interpretantur. Perinde si divina suavitas promississet: Eâ te benedictione afficiam, ô Israël, ut nemo tuæ gentis stipem colligere cogatur. Palæstina pingue solum & uberis glebæ geminas in anno menses, & post geminam trieterident triplices tulit, vite, oleæ, sicu optimissima. Lactis & mellis rivuli Palæstinam ditabant. Hic non difficile fuit mendicitatem ostiatim obeuntem cavere. Nihilominus ævo Christi, Lazarus, Bartimæus, alii mendicis materiam beneficiendi præbuerunt: Verissimum Domini effatum. *Semper pauperes habetis vobiscum, me autem non semper habebitis. Sed nec olim unquam defuerunt. Ideo lex Hebræorum monet: Non deerunt pauperes in terrâ habitationis tuæ: idcirco ego præcipio tibi, ut aperias manum tuam fratri tuo egeno & pauperi, qui tecum versatur in terrâ. Cum ergo necessitas stringi legibus non possit, nec paupertati necessitatis sorori leges iniuri potuerunt. Si fodiendo victum parare non possit, parat mendicando. Hoc illius jus est, facere quod jubet necessitas.**

At verò, dices: Si passim permittatur mendicitas, homines otiosi ac bibuli stipem æquè colligent atque mendici senio fracti, viribus exhausti. Ajo, si civitates sint opificis ac mercimoniis diversis tam opulentæ, ut egentioribus omnibus aut obtrudi labor, aut victus expediri possit à publico ærario, sanissimum consi-